

Vantaan kaupungin lausunto lausuntopyyntöön VN/31003/2025 valtioneuvoston asetuksesta valtionavustuksesta työvoimaviranomaiselle työttömien nuorten työllistämiseen

VD/7374/00.04.03/2025

Vantaan kaupunki kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto *valtioneuvoston asetuksesta valtionavustuksesta työvoimaviranomaiselle työttömien nuorten työllistämiseen*. Vantaan kaupunki pitää annettua lausuntoaikaa kohtuuttoman lyhyenä huomioiden asian merkittävyys.

Vantaan kaupunki pitää tärkeänä, että nuorten vaikeutuneeseen tilanteeseen työmarkkinoilla etsitään aktiivisesti ratkaisuja ja että työvoimaviranomaisille ollaan antamassa nyt toimenpiteenä uudenlainen väline tukea alle 30- vuotiaiden työttömien nuorten työllistymistä. Yleishuomiona on kuitenkin todettava, että asetuksen voimassaoloaika (1.1.2026- 31.1.2027) on riittämätön varmistamaan pitkäaikaisia vaikutuksia heikentyneessä työllisyystilanteessa.

Valtionavustusta voitaisiin myöntää kustannuksiin, jotka aiheutuvat työvoimaviranomaiselle avustuksen myöntämisaikakohdan ja 30.4.2027 välisenä aikana yrityksessä toteutuneesta työllistamisestä, josta työvoimaviranomainen on sopinut asetuksen tarkoittamalla tavalla yrityksen kanssa. Em. työvoimaviranomaisen kustannuksilla tarkoitetaan, että työvoimaviranomainen sitoutuisi maksamaan yritykselle 50 prosenttia nuoren työllistamisestä aiheutuneista järjestämislain (380/2023) 85 §:ssä tarkoitetuista palkkakustannuksista kuuden (6) kuukauden ajalta, kuitenkin enintään 1 500 euroa kuukaudelta.

Määräaikaisten toimenpiteiden, kuten käsillä oleva asetus, lisäksi nuorten työllistämiseen tulee luoda pysyviä ratkaisuja, joilla varmistetaan muuttuvilla työmarkkinoilla työpaikat vastavalmistuneille nuorille. Nuorille, joilla ei ole ammatillista tai korkeakoulututkintoa tulee varmistaa riittävät kannustimet hakeutua koulutukseen. Nuorten työllistymistä voitaisiin tukea myös myöntämällä työllistäville työnantajille määräaikaista verojen- tai työnantajamaksujen helpotuksia.

Vantaan kaupunki pitää hyvänä, että työvoimaviranomainen voisi käyttää ehdotettua rekrytointiavustusta, jos yritys sitoutuu työllistämään alle 30-vuotiaan työttömän henkilön vähintään kuuden kuukauden ajaksi. Valtionavustuksen myöntämisen edellytyksenä olisi, että työtön nuori on alle 30-vuotias työvoimaviranomaisen ja yrityksen välillä tehtävän sopimuksen tekohetkellä ja että hän on ollut työttömänä vähintään kuusi kuukautta ennen edellä mainitun sopimuksen tekohetkeä välittömästi edeltäneiden seitsemän kuukauden aikana. Poikkeuksena olisivat alle 30-vuotiaat nuoret, jotka ovat suorittaneet vain perusopetuksen oppimäärän. Heidän osaltaan edellytyksenä olisi edellä mainitun sopimuksen tekohetkellä alle 30 vuoden ikäraja ja vähintään kolmen kuukauden työttömyys.

Vantaan kaupungin näkemyksen mukaan nuoret, joilla ei ole muuta kuin perusopetuksen oppimäärä tulisi ensisijaisesti ohjata koulutukseen; tässä keskeisenä voisi olla esimerkiksi oppisopimus työntajan kanssa. Käytännössä ilman työmarkkinoiden edellyttämää osaamista (koulutusta) on työllistyminen pitkäkestoisesti avoimille työmarkkinoille tänä päivänä vaikeaa.

Lisätalousarvioesitykseen sisältyvän 30 miljoonan euron määrärahan arvioidaan asetusta koskevan perustelumuistion mukaan riittävän noin 3300–4400 nuoren työllistämiseen kuuden kuukauden ajaksi vuosien 2026–2027 aikana. Vantaan kaupunki huomauttaa, että työvoimaviranomaisilla ei ole ollut riittävää aikaa valmistautua sopivien työnantajien etsimiseen avustuksen kohderyhmänä oleville nuorille. Lisäksi todellinen aika työpaikan löytymiseen tai nuoren itsensä aktivoimiseen työpaikan etsinnässä jää lyhyeksi. On myös huomioitava, että uuden rekrytointiavustuksen käyttöön ottaminen edellyttää kunnissa hallinnollista työtä, kuten työvoimaviranomaisen henkilökunnan perehdyttämistä, johon olisi ollut tarpeen saada kohtuullinen aika nuorten rekrytointituen tehokkaan toimeenpanon varmistamiseksi heti sen käyttömahdollisuuden alusta. Em. syistä olisi perusteita määrittää asetuksen voimassaoloaika nykyistä pidemmäksi.

Vantaan kaupunki ilmaisee myös huolensa ehdotetun valtioneuvoston asetuksen 4 §:n 1 momentin 1–2 kohtien muotoiluista huomioiden asetusta koskevan perustelumuistion sisältö. Asetuksen 4 §:ssä, jossa säädetään *avustuksen myöntämisen edellytyksistä*, todetaan sen 1 mom. 1–2 kohdissa, että työvoimaviranomaiselle voidaan myöntää asetuksessa tarkoitettua avustusta, jos työvoimaviranomainen esittää hakemuksessaan suunnitelman kohderyhmän työllistämisen tukemisesta asetuksen edellytykset täyttävällä tavalla ottaen huomioon *alueen muun palvelutarjonnan* ja esittää haettavaa avustuksen määrää perustuen arvioon alueensa työttömien nuorten ja yritysten tuen tarpeesta. Perustelumuistion mukaan edellä mainitulla muulla palveluntarjonnalla viitattaisiin erityisesti ***muihin yrityksille tarjolla oleviin työllistämisen tukiin*** sekä kohderyhmän osaamisen kehittämisen vaihtoehtoihin.

Koska kyse olisi harkinnanvaraisesta valtionavustuslain 5 §:n 3 momentissa tarkoitetusta erityisavustuksesta työvoimaviranomaiselle, edellä mainittu ilmaus *muiden yrityksille tarjolla olevien työllistämistukien huomioimisesta myöntämisedellytysten arvioimisessa* synnyttää kysymyksen: voiko kunnan oma rekrytointituki ja siihen varattu rahoitus muodostua perusteeksi olla myöntämättä tai alentaa erityisavustusta työvoimaviranomaiselle? Asetuksessa tulisi siksi täsmentää, että kunnan omat rekrytointituet (kuntalisä ym.) eivät ole peruste olla myöntämättä tai alentaa erityisavustusta työvoimaviranomaiselle.